

Szerkesztőségi iroda:
Csik-Szereda
Györgyjakab Márton
könyvkerekedése
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények,
előfizetési pénzek és hír-
dítások küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt.
(Külföldre) 6 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Hirdetési díjak
a legolcsóbban számítanak.
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 30 kr.
Nyilvántartási díjak
soronként 10 kr-ért közöl-
tetnek.

Felelős szerkesztő: Dr. Bocskor Béla.
FŐMUNKATÁRSÁK: Hechschild Lajos Gyergyóban.

Kiadó tulajdonos: Györgyjakab Márton.
Embery Árpád Udvarhelymegyében.

A kör- és községi jegyzői intézményhez.

A „Csikmegyei jegyzői és körjegyzői egylet” f. évi október hó 30-án tartott közgyűlése alkalmából van néhány ószinte szavunk amaz intézményhez és annak csikmegyei tagjaihoz.

Tagadhatlan dolog, hogy a községi és körjegyzői intézmény, mint azt az egyleti elnök elég emelkedett színvonalról és szellemben iparkodik jellemezni — az állami közigazgatásra irányuló intézményeknek egyik legfontosabb és legközvetlenebb intézménye. De lehet az intézmény alkotóinak intenciója az állami és társadalmi, a köz- és egyéni jólét előmozdítása, megteremtése iránt bármily magasztos, bármily czéltudatos, bármily üdvös, ha az ezen intézmény megteatesítésére, megelevenítésére hivatott és vállalkozott egyéneknek egyenként és összesen nincs elég erkölcsi szellemi és akaraterőjük, nincs elég lelkek, igazság és hivatali érzékek, nincs elég jellemzilárdságuk és az előtérbe tolokodó önhaszonlesés és okatlan kapzsiság csábító ingereivel szemben nagy adag igazság és jog iránti szeretetük és ennek megfelelő céljuk: az egész intézmény rideg, hideg élettelen marad, mint a sir; torzképe, réme és átka lesz mindazoknak, kiknek üdve és boldogítására vala szánva és alkotva.

Mennyire vált be ezen intézmény nemzeti életünk keretében a millió oldalról összeszeszövődő magán és politikai, polgári és állami érdekek cifrábbnál-cifrább játéka

között ez intézmény alkotóinak szándékához és a közérdek és ügy szentségéhez méltóan a közjólét emelésére: a gyakorlati élet csaknem minden egyes esetben más és más kiállításban mutatja be.

A tapasztalat azt is igazolja, hogy a míg a fennebb rövidbe összefoglalt nemes kellékekkel bíró jegyzék valódi áldásai lehetnek és áldásai a honpolgároknak egyenként és községenként, addig a sem kellő erkölcsi és igazságérzékkel, sem szellemi és jellemrővel nem bíró lelketlen jegyző valószínű átka és vérszopója a népnek és községeknek.

Azért, midőn az egyleti elnök, mint az megnyitójából s annak főleg 1—3. pontjából kitűnik, nemcsak a körjegyzők egyleti életében, hanem magába a jegyzői intézménybe is oly nemes czéltudatossággal, kellő erkölcsi és becsértékkel bíró közszellemet kíván lehelni, s azt a fejlődő polgárosodás eszméinek és a nemzeti érdekeknek megfelelő magaslatra emelni, szóval a jegyzői intézményt azzá tenni, a mivé annak lenni kell: valóban csak gratulálhatunk neki. — Mert, ha a jegyzői intézmény alkotóinak csakugyan az volt intenciójuk, hogy a jegyző, mint ezen intézmény áttető lelke, legyen „község szellemi vezetője”, akkor nem elég a sablonszerű, gépies adminisztrációs-nális kvalifikáció, hanem kellő erkölcsi érzékkel bírva, tudnia kell, hogy az állam és társadalom támasza, talpköve a tiszta erkölcs és az országok létalapja az igazság, hogy „a magyar nemzeti állam megszilárdítására szükséges tényezőket életre hívni és nevelni”

csak akkor tudja, ha ő magában a megszilárdítás szükséges tényezőit bírja; ha tiszta öntudatában van annak, hogy minden közintézmény s így a jegyző is az állam megszilárdításáért a társadalom, a községek, a népről van és nem megfordítva az állam, a társadalom, a község és a nép vannak a jegyzőért — és hogy a községek és nép nem azon fejős telén, melyet nemcsak reggel, délben, este és éjfélkor, hanem a nap bármely órájában meglehet, tehát meg kell fejni, telhetlen kapzsiságának kielégítésére kihasználni.

Tisztelettel hajlunk meg a tiszteletreméltók előtt, de hogy a képesítvény megszorítását megelőző időknél szomorú példányaival itt-ott ma is találkozunk: nem szorul nagyobb igazolásokra. Azért a jegyzői intézmény által kitűzött magasztos eszme nélkül teljesebb megvalósítása érdekében nagyon hazafias dolgot végez a csikmegyei jegyzői és körjegyzői egylet, ha a nyomasztó határu bürokratizmus bilincseiből minél többször föleszmélve, minél gyakoribb és a józan közszellem ápolására irányuló egyleti öszszefüvetelei által azon tagokat is, kik a „községek szellemi” vezetésére még ez ideig nem váltak be képeseknek, — a megnyitó 1—3 pontjaihoz hasonló életbe vágó kérdések fejtegetése, eszmecsere, fclolvasások stb. segélyével eszményibb magaslatra törekszik emelni. Mert különben az eszmélő nép előtt egyesek gyűlöletesebbé kezdenek lenni, mint az abszolutizmusnak bizonyos hivatalnokai.

Falusi.

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZÁJA.

A pünkösdi rózsá.

Hű szerető szívnek
Volt egy szép rózsája,
Mint szemefényére,
Ugy vigyázott rája.

Pünkösdi vasárnapján
Kivirult hajnalra,
És pünkösdi hétfőjén
Este meg volt halva.

Ott feküdt sárgultan,
Fonnyadt levelekkel,
Hej, pedig de szép volt
Tegnap kora reggel!

Szerető szív nézte
Szomorun, megtörve,
Kicsordult, kicsordult
Levelére könnye.

Nyílt szebb rózsá is tán, —
Nyilhatott miatta!
Ő csak azt az egyet
Siratta, siratta!

Rudnyánszky Gyula.

A patak regéje.

Verőfényes májusi reggel, midőn a természet téli álma után ismét régi pompájában tündökölt, mikor a dalos madarak ismét fölkeresték elhagyott fészüket az erdő virágzó lombjai között, kimentem a susogó fák közé, a kis patak csörgedező

vizének locsogását hallgatni a madárdaltól zajossá vált erdőbe.

Megszokott útamon haladtam. Félve rebbentek el a közeli ágakról az erdő dalosai, a tarka pillangók játszva röpködtek előttem.

A nap arany sugarai nem birtak áttörni a sűrű lombokon, s a harmatgyöngyök ragyogva ringatóztak a füveken, illatos virágokon. A gyöngyvirág megrázta csengőit, a kis ibolya mosolyogva üdvözölt. Hiszen régi ismerősök voltunk, évek óta jó barátságban; — nekik panaszoltam el, ha bú fészkelt keblemben, s vigasztaltak s elfeledtetek velem bánatimat.

Nemsokára meghallottam a patak vizének csörrenését is.

Kevés idő múlva már ott álltam a partjánál. Az ártatlan nefejejts kék szemével bájlón mosolygott felém, s a kis patak üdvözölte barátját.

Leültem a partra a fűz árnyékába, s gondolatokba merültem bámultam a kék eget a patak tükkrében, hallgattam a sás susogását, s képzeletem messze szárnyalt . . . messze . . . magam sem tudtam hol.

Lassanként azt vettem észre, hogy a patak csevegő hangjai nagyon ismerősök, hogy megértem azokat.

— Hallgass meg egy kissé — szólt — regélek valamint. Azóta már kétszer váltotta koszoruját az erdő, a virágok kétszer hullaták el szirmait s a kemény tél kétszer verte rám jégkezelével bilincseit.

Május volt akkor is, szép májusi reggel. — Örömmel fűrdött meg a fölkelő nap hullámáiban, sugarával mohón csóko'ta le a nefejejts homlokáról a harmatot, a fülemile vig énekével üdvözle a reggelt.

A susogó lombok közt felhangzott a gerle vig kacagása, mit megszázaszorozott az erdő vizhangja.

Halk zörgés támad körültem, mintha özike jönne óltani szomját, de a bátortalan kis állat helyett még félenkebb leányka alakja bontakozik ki a sűrű bokrok közül.

Bájos arczáról leolvasható a boldogság, mely keblében honol, eper ajkán a meglegedés mosolya játszadóz, sötét szeméből a szerelem tündökölt.

Mint játszi lepke szökdel partomhoz, s széttekint fürkésző szemével, mintha várna valakit, a kinek már itt kellene lennie.

A várva-várt megérkezett, délczeg barna ifjú alakjában.

A leány örömsikolylya, remegve borul kedvese keblére, epedve, nyújtja csókért égő ajakát.

Leülnek ruhámat szegélyző nefejejtseim közé, s susognak boldogságról szerelemről

A patak elhallgatott, mintha fájna visszagondolnia az elmúlt időkre, majd előbbi csacaogó hangja bússá, vontatottá válván, folytatá :

Eljött az ősz, utánna a tél. Fehér lepel borult a tájra, az erdő néma volt, csendes. Kedves vendégeim elmaradtanak.

Eljött a tavasz is.

Végre megérkezett a régóta várt leány egyedül.

Halvány arczáról eltűntek az élet rózsái, kisors, fénytelen szeméből mély bánat tüköröződött vissza. Nem szökdelt most játszi pillangóként, nem tekintve szét fürkésze az erdő fái közé, nem várt senkit.

Leborult a helyen, hol egy évvel előbb oly boldognak láttam és sirt, zokogott keservesen. .

A tanítók társadalmi helyzete.

(Folytatva a csikmegyei tanító-egyesület csiki fiókkörének f. évi november hó 20-án Csik-Deinén tartott gyűlésében.)

Talán kissé szokatlan a cím, melyet szerény felolvasásom homlokára irtam s talán sokan lesznek a jelenlevők között, kik nem fognak annak minden egyes részletével egyetérteni: mindazonáltal van némi reményem, hogy birni fog annyi értékkel, mely a meghallgatására fordított idővel és a mélyen tisztelt hallgatóság szives türelmével ekvivalens leend.

A mai lázasan élő korszaknak, midőn a XX. század rejtélyes fuvalmai érintgetik, körülbeigik az emberek halántékát, egyik legjellegzőbb vonása, hogy úgy az egyének, mint az egyes társadalmi osztályok a mindennapi élet küzdőterén egy anyagi, valamint szellemi tekintetben is a rájuk nézve legelőnyösebb pozíciót igyekeznek elfoglalni.

És ezen törekvés jogosult is, a mennyiben a becsületesen és jól elvégzett munka mindenkor méltó a ő bérére. S ha ezen pozíciók kimérésénél a tiszta igazság és a végzett munka értéke lenne irányadó, ha pusztán ezen tényezők szabnák meg az érdem jutalmát: alig lehetne — s eltekintve az emberi gyarlóságtól — talán nem is lenne ok a panaszkodásra.

De azon idő, melyben az említett álláspont érvényre fog jutni: távol — még nagyon távol van; s a mai korban s még az ezután következőkben is jó sok ideig az igazságon kívül még más, jóval hatalmasabb tényezők irányítják és fogják irányítani az emberiség világi dolgait.

Ilyenek: a szükség, mely időtlen időktől fogva rontja a törvényt; az erősebb joga, mely az anyagi világban lépten-nyomon érvényesül, helyet kér magának az intellektuális élet terén is. Ezek és az ezekből folyó számtalan érdekek össze-vissza kuszált szövevényeikkel megakasztják, hetvenhét éli szűrő és vágóeszközeikkel nyírálják és csonkítják s némelykor mint a növényi paraziták a nemes, a hasznos hajtó növényt, elnyomják és meg is semmisítik az igazságot.

Igy és csakis ilyen uton magyarázható meg az, hogy olyan egyének, illetőleg olyan egyénekből álló társadalmi osztályok, a kik és a melyek a közélet terén hasznos, elismerésreméltó munkát teljesítenek, a társadalom teraszszzerűleg elterjedő nagy színpadán olyan zugokba, olyan félreeső helyekre jutnak, hol a tekintetek fejük felett elsurrannak, csak olyan időben és csak akkor láttatnak meg, mikor a szükség és erősebb jogának forrásából származó különböző érdekek érvényesítése kívánatosá teszi azt.

Általánosan elismert dolog, s mint ilyen semmi nagyobb érvelést nem kíván, hogy a tanítói kar

Oh, ha láttad volna. A rózsából megtört liliummá változott, csak sötét haja, mit kedvese oly hévvel csókolgatott volt, maradt meg a régi.

Vigasztaltam, reményt akartam önteni szerető szívébe, de mindhasztalan.

Hűtlen lett hát, ki esküdözött neki, ki nélküle nem élhete, — kinek halála az ő életétől függött.

Eskü . . . fogadás . . .

Fülemelkedett a földről, még egyszer végig tekintte ezüst habomon, s elment, hogy többé vissza ne jöjjön.

Midőn sárgultak a levelek, s zörögve hullottak alá, hűtlenül szakadva el ágaitól, midőn a virágok már elhullatták magvaikat s a vig madársereg elhagyta tanyáját! néma halottas menet haladt át a tuloldalról hidamon s letették a koporsót oda, az alá a kis virágos hant alá partomon.

Éj volt. A hold kísértetiesen világította meg az erdőt, a száraz ágak közt szél sivitott át.

Egy magas, szikár férfialak zokog fájdalmasan a kis keresztnél, a pár nap óta bantolt sirdombon, görcsösen szoritva magához azt a darab fát, csókolgatva rajta azt a kedves nevet, melyet az a hűtlennek gondolt leány viselt.

Majd vad tekintettel néz föl az égbe s torzult vonasait a hold kísérteties fénye rémitővé változtatja, föl kacag a néma erdő csöndjébe fájdalmasan, borzasztóan.

Nem sokáig maradt egyedül a halott; lekötözött hozzá az, kit ő oly régen várt, kit hűtlennek gondolt, kinek élete az ő élete volt.

Piczi.

— s ez áll nemcsak itt nálunk, hanem mindenütt, a hol művelt népek exisztálnak — azon faktorok megmunkálásában, melyek a állam anyagi és szellemi előhaladását és konszolidációját előmozdítják és biztosítják, derekas és alapvető munkát végez. S mégis, ha ezen osztály társadalmi helyzetét vizsgálva, összehasonlítjuk munkásságuk értékével, úgy találjuk, hogy azon hely, melyet a társadalom mezején elfoglal, hátul, nagyon hátul áll és semmikép sem felel meg azon szolgáltatásoknak, melyekben az államot lelkiismeretes működése által részesíti.

Itt ezen félreeső hátulsó helyen belepi őket a feledés pora, — egyesek talán egyik-másik tulajdonságaiknál fogva, némelykor láthatóvá teszik, észrevéteik magukat; de a zöm, a nagyobb kontingens homályban marad s ha néha-néha felszínre kerülnek: meglehetnek győződve, hogy ez vagy amaz okból szükség van rájuk.

Lehetnek, és hiszem is, hogy többen vannak ez érdemes gyülekezetben olyanok, kik szerint igen sötét szeművegen vizsgálom ez állapotokat; de a nagyjórész, azok, kiknek vállait a viszonyok illetően alakulása terheli, és e terhet érzik is, igazat fognak nekem adni.

Igaz ugyan, hogy sokszor hallunk ilyen kifejezéseket: Ime, az én szeretett népem! — az én szerelmes fiaim és leányaim! . . . Ime a nemzet napszámosai! Ime azon hadsereg, mely hivatalosan Magyarországot meghódítani. De ha egy kicsit mélyebben bepillantunk az edényben: rögtön észrevesszük, hogy nem mind fenekig tejfel.

Ha egy tanító, ismereteire támaszkodva, intelligenciájának érzetében hozzá szól a közdolgokhoz, rögtön felhangzik: Ne sutor ultra crepidam! . . . Úgyan mi jó kerülhetne Názáretből? . . . Ki az, a kibeszél?

Egy tanítócska . . . Úgyan mit akar az a szegény tanítócska?

A társadalmi állás további vázolására az egy éves önkéntességet, — melyet az érettségit tett ifjakon kívül elnyernek a kereskedelmi akadémiások, középipartanodások, csak a tanítók nem, — csak melleleg említve emlékezetbe hozom azon körülményt, hogy az okleveles tanítók a kvalifikációs törvény újraalkotásakor ki lettek hagyva azon egyének sorából, kiknek, mint intelligens elemeknek, adójuk megszeresen számítottak. Hogy ez miért történt, maig sem tudom; hiszen, hogy mást ne említsek, azt hiszem, hogy az okleveles tanítóknak tanulmányaik és ismereteik alapján van annyi joguk az intelligens elemek közé számíttatni, mint pld. a gyógyszerészeknek.

Hivatkozom továbbá arra a mozgalomra, mely ha jól emlékezem, a múlt évben az ország szívében, Budapesten indult meg és arra irányult, hogy a tanítók egy legfontosabb polgári joguktól, a képviselőtestületi tagsági jogtól fosztassanak meg . . . Miért? Azt alig lehetne okos fővel indokolni.

Még más egyebeket is felhozhatnék, de azt hiszem, hogy már az eddigiekből is kitűnik, hogy a tanítók társadalmi helyzete nem áll azon a nívón, melyre az általuk végzett munkánál és intelligenciájuknál fogva számot tarthatnának.

(Vége köv.)

Alispáni jelentés.

(Tartotta: B e c z e Antal alispán Csikvármegye törvényhatósági bizottságának 1891. évi október hó 30- és 31-én tartott közgyűlésén.)

(Vége.)

És erdőrendezésünkre vonatkozólag még egy körülményre kell irányitanom a tek. törvényhatóság figyelmét, habár az köztudomású. Szerződésünk szerint az évi költség 16,000 frt s ezt a nevelési költsön kiegészítőpénztár adja évenként az államkincstárnak; a tulajdonosok pedig erdőbirtokaik kiterjedése arányában fizetik vissza a pénztárba, — azonban e visszafizetés mindig az év végén történvén, és több esetben még a következő évre is átmenvén, a 16,000 frtnak legalább is fél évi kamatja odavesz, mi a kikötött 20 év alatt igen tekintélyes összeget képvisel. — A kérdést azonban alig lehet más módon megoldani s én is csak azért hoztam fel, hogy az emlékezetet fölfrissítem.

Közgazdasági viszonyaink első pillanatra javulást mutatnak, mert a baromvásári érték eddig nem tapasztalt magassága és a nagy kereslet

valamint a gabonárák emelkedése, a gazdaközönység körében még nem ismert pénzforgalmat idézett elő; s általában mindaz, mi piaci forgalom és fogyasztás tárgyát képezi rohamos áremelkedést mutat. Ezzel szemben azonban figyelembe véve azon körülményt, hogy a csikvármegyei piacokon nagyon meggyérültek a czimeres ökrök, az értékes lovak; figyelembe véve a féltérmet, aszályt, mely a marhaállományt korai istárlózásra szoritotta, a magas cseléltért s még magasabb napszámot, a felcsigázott hus és szeszársakat: csak felületes számítással is azon eredményre jutunk, hogy a kettő egymást teljesen kiegyenlíti s a gazdaközönységnek fáradságául marad a családás. És közgazdaságunkat még inkább fenyegeti egy már is előttünk álló körülmény, hogy jóakaróink a székely kivándorlási reklámmal a munkáskezet meggyérültekben igen meggyérítették, s a megmaradtakat a 4—5 fűrésztelep teljesen elfoglalta, úgy hogy a gazdaközönység hiányát már érzi. S meglehet, hogy annak a pár ezer embernek életmódja ily úton biztosított; — de kérdés, más oldalon nem okoztatott-e azt sokszorosan meghaladó kár a gazdaközönésné? Általában e rendkívüli hullámzás rendkívüli idők jele, s ebben megnyugtató tájékozásra nem is jöhetünk mindaddig, míg birtokviszonyaink tisztázva nem lesznek, mert csak a tulajdon szabad tetszés szerinti használata és jövedelmeztetése nyújthat kárpótlást a gazdaközönségnek a magas munkabérről szemben.

És közgazdasági életünket már eddig is, mint olyan, igen közelről érintette a községi háztartás, s jövőben a pótladók behozatalával még közelebről fogja érinteni. Mióta szerencsém van elfoglalni e helyet kötelességből is, de egyéni hajlamomból is mindig arra törekedtem, hogy a magánvagyonot kímélő községi fejlődjenek ki, s mindig itt ütköztem a legnagyobb nehézségekbe, mert azidőkben már benne volt a kóranyag. A közbirtokosság szerencsétlen fogalma mindinkább kezdett tért foglalni, s alkalmazásba vétetett ott is, hol az teljesen időelőtti, hol nincs mi felett intézkedni.

Ez elnyomta a községet, mert sem a közbirtokosság, sem az egyesek a viszonszolgáltatást nem teljesítették, s ebből fejlődött ki aztán az a kapkodás, zavar, melyből kibontakozni még nem sikerült, mert a ferde fogalomnak hosszabb bírói eljárás kell hogy útját állja.

A községi háztartás tehát néhány vagyonsabb község leszámitásával, hovatovább nehézsébe menett, úgy hogy e miatt a közigazgatási, igazságszolgáltatási és pénzügyi szolgálatnak is hátramaradást kell szenvedni, s ez még csak fel-tűnő sem lehet, ha meggondoljuk, hogy a községi hivatalnoknak is élni, és így első sorban, úgy is szerény fizetése kikerekítésére kell törekednie. Pedig egy pár önzőbb, türelmetlenebb község kivételével, ezen igen könnyen segíthetne a pénzügyi-kormány, ha a regáléváltás kamatait az illető év közepén vagy bár harmadik negyedében adná ki, ahelyett, hogy a kiszolgáltatást elhalogatja a következő évre.

Közgazdaságunk fejlődésének tehát annyi akadály van, hogy hátramaradásunkért joggal senki sem vádolhat, mert az útban álló nehézségeket elhárítani nem a mi gyenge erőnknek adott. Végelemzésben minden teher a földön van, s még csak segédkéz sem nyújtatik arra nézve, hogy annak termő erejét kihasználhassuk; e helyett napirenden van a személyi torzalkodás, e nemzeti bűn, s ez kicsiben nálunk is felütötte magát, hogy gyengeségünket még az is fokozza.

Ezekben igyekeztem a törvényhatóság állapotáról jelentésemet a valóságnak megfelelően előterjeszteni, s ha talán nagyjórészből mellőztem a rózsás színeket, még nem következik, hogy teljesen hiányzanak.

TANÜGY.

Tanítói gyűlés.*)

Csik-Szentgyörgy, 1891. nov. 12.

Mélyen tisztelt Szerkesztő úr!

A „csiki rk. tanító-egyesület“ alsiki fiókköre f. évi november hó 5-én tartotta rendes őszi gyűlését, Csik-Szentsimonon Ferenczy Ignác elnöklete alatt.

Jelen voltak: Füt. Koncz István tsnádi, Bálint Lajos csatószezi és Antal József szentléleki

*) Targyalmas miatt késett.

plebánosok, mint pártoló tagok, nt. Kovács János tiszántúli segédlelkész, Szmollen Pál csatószegei s. lelkész és Veress Ignác községi főbíró — mint vendégek.

A tanítói kar — Bálint György nagykászoni, Szász József kászonyfalvi és Kristó István szentkirályi kántortanító kivételével, kiket egyházi ténykedés marasztalt honn, mit igazoltak is, — teljes számban megjelent.

A fennemlített napon d. e. fél 11 órakor az I. és II. oszt. tantermébe gyülekeztünk össze, hol mindenekelőtt Baka János karnagy vezetése alatt az „Engesser“-féle Veni Sancte-t énekeltük el négyes karban.

Ennek végeztével a tárgysorozat szerint elnök felszólítására megkezdődtek a gyak. tanítások. És pedig:

a) Bakó János helybeli tanító I. osztálybeli tanonczaival a „Beszéd- és értelemgyakorlatokból“ az asztalt és annak részeit ismertette; II. oszt. növendékeinek pedig a rövid és hosszú magánhangzók, — továbbá az egyszerű mássalhangzók leírását hagyta föl magánfoglalkozásul.

b) Gergely József kántortanító az iskolatervrajzát tárgyalta III. oszt. növendékeivel; a IV. oszt. a falkola leírását; az V—VI. oszt. pedig: „A földgömb ismertetése után megjelölése, hogy mely fokok között fekszik az osztr. magyar monarchia, Magyarország, Erdély, Pozsony, Budapest, Kolozsvár és Szentsimon?“ feladványt dolgozta ki csendes foglalkozásul.

Kötelességszerűleg bíráltak: Tódor István, Kézdi János. Tevékeny résztvettek továbbá Koncz István, Baka János, Csoboth István tagtársak — s hozzászóltak mások is.

Miként a bírálati észrevételekből kitűnt, a gyakorlati tanítást tartott tagtársak mindketten elég helyesen oldották meg feladatukat, miért is gyakorlati tanításai sikerültek nyilvánítottak.

Most elnök egy igen érdekes és időszerű beszéddel a gyűlést megnyitotta. A feszült érdeklődéssel végighallgatott megnyitó beszéd a gyűlés által lelkes éljenzéssel fogadtatott s Baka János tagtárs indítványára jegyzőkönyvben megörökített határozattal.

Következett a Csatószegezen tartott gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. A jknyv egy szó kihagyásával hitelesített, — jegyzőnek pedig, annak nagy gondal való összeállítását s a történeti leírásáért jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatott.

Ezután Péterffy Lajos szavalt Petőfinek „Kont“ című költeményét, — Valóban komoly és kimerítő előadás után, mindig felvillanyozó és lelkesítő hatással van egy olyan „talpraesett“ szavalt, minő ez vala; miért is szavalónak elismerésül taps és lelkes éljenzés jutott osztályrésztül.

Benedek Gábor menasági kántortanító felolvasást tartott „A méhészet köréből“ cím alatt a méhes feállítását, a kaptárak szerkezete és mérete, továbbá a méhek beteleléséről.

A nagy élvezettel és kitartó figyelemmel hallgatott felolvasásért felolvasó tagtársunknak, mint e téren általánosan elismert kitűnő méhészek köszönet szavaztatott.

Elnök most Xántus Dávidot k-jakabfalvi és Kovács József k-ujfalvi új tanítókat mutatá be, mit a gyűlés örömmel vett tudomásul.

Elnök felhívta az összegyűlteket figyelmét arra, hogy jelenleg Papolczon lakó és felsőbb helyről semminemű segélyben nem részesülő s mindkét szemvilágától megfosztatott Pál Samuel tagtársunk némi felségítése céljából adakoznának.

A jelen voltak mindenike szívesen járult tehetsége szerint szerencsétlenül ügytársunk felségítéséhez, melyben a főtisztelendő papság tevékeny részt vett. Ez alkalommal begyűlt 8 forint 30 kr, mely összeg elnök közvetítésével rendeltetése helyére küldetett.

Az indítványok során Benedek Gábor tagtárs felhívta a gyűlés figyelmét Grand Miklós méhészeti felügyelő és Szentgyörgyi méh. egyleti főtárnárnak a méhészet egyleti kör létrehozása tárgyában írt s hozzászólott levelekre. A levelek felolvasatván, tanító-egyesületünk arról egyezkedett meg, hogy mind a főfelügyelő, mind pedig a főtárnár egy szívvel és lélekkel ígéri, hogy a létesítendő méhészkört teljes erejükkel támogatni s érdekeit előmozdítani ügyekezni fognak.

Ezeknek előrebocsátása után indítványozza tagtársunk, hogy csiki tanítótestületünk — ideértve a vidéken lakó méhészkedveket is — méhészkört alakítson.

Ezen indítvány mellett Koncz István tiszántúli plebános, ügyesen fejtegetvén annak miképpen létezését.

A gyűlés az indítványt elvileg elfogadta s felkérte a tagtársakat, hogy községekben a méhészkedveket figyelmét hívják fel a létesítendő méhészkört támogatására, hogy az a jövő tavaszi főkköri gyűlésünkön megalakíttassék.

A következő gyűlés Csikszentimrén leend, mely alkalommal Xántus Elek felolvasást tart, Baka József pedig szavalt fog.

Ezzel a gyűlés d. u. 3 órakor bezárattott.

Baka József, jegyző.

Tekintetes szerkesztő ur!

Tisztelettel kérem, méltóztatásuk becses lapjában a következő rövid tudósításomnak helyet adni.

Először is engedje meg kifejeznem, miszerint f. hó 21-én nevezetes eseményt folyt le egyleti életünkben, mert a csiki rk. tanító-egyesület felcsiki főkköre és a csikmezei községi tanító-egylet csiki járásköre ugyanazon napon Csik-Del-nén tartá rendes őszi gyűlését, az első a kántortanító vezetése alatt levő I. és II. oszt. tantermében, utóbbi a községi tanító által vezetett III. és IV. o. tantermében végezvén tanácskozását.

A gyűlést megelőzőleg 8 órakor végzett ünnepélyes szent mise után mindkét teremben megkezdődvén a gyak. tanítások, azok meghallgatása után a körök külön-külön folytatták a gyűlést.

A rk. tanítói gyűlésről más levén hivatva, én csak a községi tanítói járáskör működéséről vagyok szerencsés értesíteni.

Itt gyak. tanítást tartott László Péter helybeli tanító a III. oszt. a nyelvtanból, a IV. oszt. a földrajzból és az V. osztályban a történetből.

A gyak. tanítás meghallgatása után Csizsér Pető alelnök a gyűlést egy szép és lendületes beszéddel nyitotta meg, melyet azonban tér szűke miatt csak jövő számunkban közölhetünk.

A lelkesedéssel fogadott megnyitó beszéd elhangzása után felolvasatott a múlt gyűlés jegyzőkönyve, mely elfogadtatván, hitelesítettett.

László Péter tanítása a megejtett bírálat folytán sikerültnek nyilvánított.

A bírálat folyamán élénk eszmecsere adott alkalmat, hogy a történet szabad előadás útján tanítható-e czélyszerűbben, vagy az olvasókönyvek alapján?

Györpál János azon nézetben van, hogy czél-szerűbb az esemény elbeszélése után olvasókönyvek alapján tanítani, mert így a gyermek az olvasásba is gyakoroltatik.

Földes József tanképezdei igazgató, Buttyán László és László Péter nem tartják ez időszerűt kivételnek, mert nincsenek e czéla szerkesztett alkalmas olvasókönyveink. Jelenleg használatban levő olvasókönyveinkben egy pár jellemrajz fel van véve, nagyobb terjedelemben tárgyalva, melyből nem lehet a tantervben előirt tananyagot feldolgozni. De ha már olvasókönyv alapján tanítanak, akkor is tanításunkat a történeti események helyének földrajzi ismertetése és a szükséges magyarázatok előrebocsátása kell hogy megelőzze a történeti darab elbeszélését és tárgyalását.

Véleményünk szerint sokkal nagyobb hatást és élénkebb nyomást lehet gyakorolni a gyermeki szívre és kedélyre, midőn ezen előzmények előrebocsátása után, a tanító szabadon, megfelelő stílusban, lelkesülten, vonzó modorban adja elő és tanítja be, végül a tanulást is levonatván. Így a történettanítás czéla megvalósításában s különösen a hazafias szellem ápolásában áldásosabb eredményt lehet elérni.

Vita tárgyát képezte továbbá az is, hogy összevont mondatokban több alany után az állítmány egyes vagy többes számban használtassék-e?

Kiss Antal kizárólag többes számban kívánja tenni. Földes József ennek eldöntésére a tanítótestületet nem tartja illetékesnek; ő úgy tudja, hogy ilyenkor az állítmány állhat egyes, meg többes számban is. A többség utóbbi vélemény mellett maradt.

Lakatos Mihály „Társadalmi helyzetünkről“ olvasott fel, melyet a gyűlés mindvégig élénk figyelemmel hallgatott és lelkesült éljenzés után a nagyon tanulságos és helyzetünket találóan ecsetelő felolvasásért meleg jegyzőkönyvi köszönetet szavazott és felkérte felolvasót, hogy ezen munkáját szíveskedjen több és minél szélesebb körben megjelenni hírlapban közzétenni.

A tárgysorozat rendén következő volt: Vitatétel az ismétlő iskoláról, Éltés János által előadva és felolvasás László Péter által, melyek az idő előhaladottsága miatt jövő gyűlésre halasztattak.

Az igazolások elintézése és a jövő gyűlés helyének megállapítása után elnök a gyűlést bezárván, a rk. tanító-egyleti főkkörrel együtt Székely Ferenc helybeli kántortanító vendégszerető házához közös ebédre legkevesebb 45 személy jött össze, hol a nap hátralevő részét kedélyes, vidám társaságban, ügyeink barátságos megbeszélése között élvezettel töltöttük s mint minden összejevőtelnél, úgy most is, lelkesült pohárköszöntők fűszerezték a társaságot.

M e g h í v á s.

A madéfalvi emlékalap-kezelő központi bizottság tisztelt tagjait f. évi november 29-én, vasárnap délután 2 órakor Csikszerezében a Romfeld-féle sörcastruok nagytermében tartandó értekezletre tisztelettel meghívom.

A z é r t e k e z l e t t á r g y a i:
1. A vármegyékhez és egyesekhez küldendő megkeresés szövegének megállapítása.
2. A kiadandó rövid történelmi munka felolvasása.

Csik-Szereda, 1891. november 24.

A központi bizottság elnöke.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Adakozás a madéfalvi emlékezőbor javára.

Az e cím alatt lapunk kiadóhivatalához beküldött adakozások összege: 53 frt 36 kr, Gál József pénztárnoknak átadtván, általa a csikszerezai takarékpénztárba lett elhelyezve.

— Ifjúsági ünnepély. A csiksomlyói róm. kath. főgymnázium ifjúsága szini előadással összekapcsolva táncszertélyt ma (25-én) fogja megtartani. Az élvezetesnek ígérkező mulatságra városunkból is sokan készülnek.

— Kiadó kérése. Lapunk kiadója tisztelettel felkéri lapunk előfizetői közül azokat, kik az előfizetési díjakkal hátrálékban vannak, hogy hátralevételeiket minél előbb beküldeni szíveskedjenek.

— Tűzoltóbál. A helybeli derék tűzoltótestület bálja f. hó 21-én folyt le, jóval kisebb részvét mellett, mint a milyent e hasznos testület megérdemelt és méltán elvárhatott volna. Az összes bevétel 41 frt volt. Ebhez felülfizetésekkel hozzájárultak: Szereday Ferencz, Bándy Vazul személyenkint 1 frt 20 krral. Friedmann 2 frt, Szopos Elek 50 krral, Sprencz Pál 30 krral, Madár Imre, Pap Domokos, Eröss Elek, Dr. Bocskor Béla, Hidegházi 20—20 krral. A felülfizetőknek a rendezőség e helyen is hálás köszönetét nyilvánítja.

— Halálozás. A nagy terjedelmű és köztisztelőnek örvendő Fejér családot mély gyászba borította a kérelhetlen halál, kiragadván körükből e hó 20-án Csik-Szépvízen öv. Fejér István né személyében a jó édes anyát, a szerető nagy- és délyanyát, az áldott lelkű anyost és a min. lenki iránt gyöngéd szívvel viseltető 68 éves matronát. A megboldogultnak ravatala körül 11 gyermek, 23 unoka, 2 dédunoka, 3 vő és 5 meny hüllatta a mély fájdalom könnyeit, kiknek eltávozásával feledhetlen bánatot okozott. Temetése e hó 22-én történt nagy részvét mellett. Az érdekelteken kívül a távol és közel vidék intelligenciájából a barátoknak és ismerősöknek nagy sokasága vett részt, a temetési szertartást Murányi Kálmán felcsiki főesperes végezte 11 paptársának segédlete mellett. A ravatalra helyezett számos koszorú közül felemeltjük a következőket: Drága jó édes anyánk emlékének — Manó, Gerő, Mihály. Áldott jó anyánk emlékének — Toni, Tinka s gyermekeik. A feledhetlen édes anya emlékének — János, Anna, István, Ilona, Bálint. A legjobb édes anyának — István és Anna. Az áldott lelkű édes anya emlékének — Jakab, Elvira, Jenő és Gerő. Az ön-feláldozó jó édes anyának — Sándor, Katinka és Sándor. Feledhetlen anyánknak — István, Mari és gyermekeik. Drága anyánk emlékének — Toni, Margit, Kálmán és György. A megboldogult lelki üdvéért a szent mise-áldozat e hó 23-án tartott meg szintén nagy részvét mellett, nyugodjék békével!

— A felügyelő és a jegyző. Tekerőpatakról egy teljesen szavahihető egyén, ki egyébiránt az alábbiakért teljes felelősséget vállal, a következő pikáns históriáról értesíti lapunkat: F. hó 12-én F. J. az „Adria“ biztosító társulat felügyelője Tekerőpatakra érkezett, s ott F. A. tanítóhoz szólította be magát. Itt ismerkedett meg M. P. odaváló községi jegyzővel mégpedig borral jól megpakolt asztal mellett. Miután a gyakran hajtogatott poharak a kedélyeket kellő hangulatba hozták — Fortuna istennő oltára előtt hoztak áldozatot, kezükben a 52 levelű bibliával. A szép Fortuna azonban nem mért egyenlő mértékkel, a fiatalabb jegyzőre kecsesen mosolygott s a korban előhaladottabb felügyelő felé pedig hátát fordította. Ezen körülményből aztán véres páros viaskodás keletkezett s fegyverek gyanánt használt éles körmeikkel a viaskodó felek egymásnak képes felét alaposan felszántották, s a viadalnak csak akkor lett vége, mikor a felügyelő ur az ajtón kívül expedáltatott. A deránzsírozott felügyelő üvöltéseivel a már kelő lakosságot összecsiszította s hangos szavakkal esplikálta előttük, hogy minden pénzéből kifosztották s innen Gyöszentmiklóra utazva, a szolgabírósnak azon jelentést tette, hogy a jegyző 50 forintját ellopta. Hogy miként dől el a dolog, azt nem tudjuk, de azt reméljük, hogy a jegyző e súlyos vádat minél előbb megfogja czáfolni.

— Nyilvános köszönet. B. E. családja részére 50 frt 70 kr könyöradomány gyűlt be. Fogadják a szíves adakozók nagylelkű adományaikért az érdekeltek és alóírtot bálás köszönetét. Csik-Szereda, 1891. november 8-án.

Pap György né.

— Társasestély. A gyergyószentmiklósi szegény tanulókat segélyező egyletnek a múlt szombaton igen sikerült társasestélye volt, melyet Kál-

mán Istvánné és Ferenczy Ilka rendeztek. A szép siker a rendezők leleményességének s fáradozásának köszönhető. A publikum gyönyörködésére két képlet, ügyesen rendezett kotillon s vidám táncz szolgáltak. Az első képlet a „Harmonia” volt, melyben a három rococoalak kitűnően volt feltüntetve s a ziv és a zene harmóniájának eszméjét vonzóan szemléltette. A második képlet „Apotheosis” volt, melyben a költészet, hazaszeretet, caritas, dráma stb. gyönyörű képcsoportban voltak személyesítve görögűz mellett. A rendezők is fáradságuk jutalmát a nagyszámu közönség megjelenésében s vidám hangulatban feltalálták. A négyeseket 26—28 pár tánczolta. A mulatságnak éjeli 1 órakor volt vége.

— **A gyergyószentmiklósi kereskedői kör** az új helyiségben körének ünnepélyes megnyitását 22-én tartotta meg. Az ünnepély után 70 terítéki banket volt, melyről a jövő számunkban részletesen megemlékezünk.

— **Ruhakiosztások.** A gyószentmiklósi vereskereszt főkegyelet ruhakiosztását szent Miklós neve estéjén, december hó 5-én fogja megtartani. A szegény tanulókat segélyező egyesület szokásos ruhakiosztását ünnepélyvel, meglepetésekkel és tánczszal egyenként december hó 10-én tartja meg. Ez alkalmi beszédet az egyesület alelnöke főt. Görög Joachim örm. szert. plebános tartja. Előzetesen is ajánljuk a közönség figyelmébe.

A tanítójelöltek ünnepe.

— November 23.

Egy egyszerű, de annál kedvesebb ünnepélyről kell e helyen megemlékezni, mely f. hó 22-én délután a csiksomlyói rk. tanítóképző intézet zentermében folyt le s mely oda szép és válogatott közönséget gyűjtött egybe.

A tanítójelöltek e napon szent Czecciliának, a zenészet pártfogójának és ez orgona feltalálójának, védő szentjüknök névnapja alkalmából akadémiái ünnepélyt rendeztek.

A választékosan összeállított műsor, az egyes számok kiválóan ügyes exekválása, a lelkes szavalatok s a megkapó énekek mig egyfelől a szereplők szép készülttségét bizonyították, addig a jelenlévőket meggyőzték arról is, hogy a nagy horderevvel bíró intézet hivatásuk magaslatán álló férfiak vezetése alatt áll, kik kötelességüknek ismerik a növendékek képzését úgy intézni, hogy az minden irányban teljes legyen, s hogy a növendékek a leendő hivatásukat nagymértékben előmozdító szép-művészeti terén is kellő ismeretekkel és tájékozottsággal bírjanak.

Legjobb meggyőződésünk szerint konstatálhatjuk, hogy ilyen irányu törekvésük szép eredményt ért el, melyért őszinte szívvel gratulálhatunk az érdemes tanári karnak és a jórátörékvő ifjuságnak egyaránt.

Az ünnepélyt az ifjusági énekkar nyitotta meg Zsák Vilmos „Virágnak mondauálak” című hatásos darabjának precíz előadásával, melyre Huszár Zoltán III. éves növendék tartott tartalmas és leudületes megnyitó beszédet.

Most ismét az ifjuság négyes kara adott elő egy népdal-egyveleget ügyesen és szabatosan. Ennek elhangzása után Kajcsa József III. éves növendék szavalt a Tárkányinak „Szent Ciczelle” című legendáját. Úgy az elsorolt számok, mint az utánuk következő „kettős” teljes mértékben kiérdemelték a közönség tapsait. A „kettős” előadásában Barabás József és Paál Lajos jeleskedtek a Péter Sándor ügyes harmóniumkíséréte mellett. A Baka Antal „Praeludiuma,” a Ferenczy Lajos szavaltata és az összes ifjuság által előadott népdal szintén tetszésben részesültek. Viharos tapsokat aratott azonban Magyary Ferencz, ki Abrányi Emilnek „A monolog ellen” című monologját adta elő kiváló ügyességgel és a közönség folytonos tetszésnyilvánításai között. Ritkán tapasztalunk még gyakorlott műkedvelőknél is akkora rátermettséget, mint a milyent fiatal barátunk ez alkalommal tanúsított. A műsor záró pontja az ifjuság énekkarának lelkesen előadott indulója volt.

Ezután még Földes József igazgató köszöntö meg pár szívből jövő szóval a közönség megjelenését, mire az egy kellemesen eltöltött óra emlékéit vive magával, szétoszlott.

IRODAOM.

Erdélyi írók és művészek Almanachja.

Egy érdekes kötet fog ez év végén napvilágot látni Fekete Béla és Miskolczi Henrik hirlapírók szerkesztésében, melyben ötvennél több erdélyi írónak és művésznek leendő arcképe és életrajza bemutatva. A fent említett mű megrendelésére szóló előfizetési felhívás a következőleg hangzik:

Előfizetési felhívás.

A magyar társadalom minden kincsét az ország központjába hordja, minden szellemi erejét centralizálja. Hanem az ország keleti részében különös viszonyok közt egy erős, tehetséges írói és művészi gárda fejlődött, mely a magyar iroda-

lom terén elismerést vívott ki tollával és művészetével abban a körben, hol kulturmissiót teljesít, távol a fővárostól. A mindennapi munka erős küzdelmében nem egy közüle kimagaslott annyira, hogy meglássák országazerte, de a legkisebb is hozzájárul az ország e részében a kultura erős épületének emelésére, díszítésére.

Szétszórtan a napilapok és szépirodalmi várlatok hasábjain nevével gyakran találkozott az olvasó. Azt hisszük, nem végeztünk hiában való munkát, midőn összegyűjtve egy mozaik képben a karácsonyra megjelenő

Erdélyi írók és művészek Almanachja

című kötetben bemutatjuk a magyar olvasó közönségnek együttesen azokat, kik vezetői és közönsége az erdélyi részek szellemi életének. Ötvennél több író és művész arcképét és kisebb nagyobb dolgozatait fogja tartalmazni e kötet a naptári részen kívül. Be fogjuk mutatni:

Bartha Miklós, Benedek Elek, Bede Jób, Bocskor Béla dr., Brassay Samuel, Csernátó Gyula dr., Ditróy Mór, Ditróyné E. Mari, Delly Emma, Éjszaki Károly, Fanghó Gy. Izabella, Felméry Lajos, Fekete Béla, Fenyvesy Emil, Ferenczy Zoltán dr., Finály Henrik dr., Főris István, Gál Gyula, De Gerádo Atonina, K. Gerő Lina, Gyalui Farkas, Harmath Lujza, Haday Sándor, Hegedűs István dr., Hegyesy Vilmos, Hóry Béla, Hindy Árpád, Hunyady Margit, Ivány Jenő, Jakab Ödön, Jékey Aladár, Koós Ferencz, Kápolnay János, Kerekes Samu., Korbuly József, E Kovács Gyula, Kovács Dezső, Kovács Samu, Krasznay Mihályné, Kuun Géza gróf, Küry Klára, Molonyai Dezső dr., Markóczy János, Mentovich Gyula, Medgyes Lajos, Miskolczi Henrik, Moldován Gergely dr., Pálffy Mihály, Peteley István, Petry Mór, Pusztay Béla, Réthy Laura, Sámly Lászlóné, Sándor József, Sebesy Jób, Sebesy Samu, Serly Lajos, Szász Béla, Szász Gerő, Szentesy Ilona, Szentgyörgyi István, Szerémy Gizella, Szongott Kristóf, V. Szócs Géza, Teleky Sándor

gróf, Tutsek Anna, Várady Miklós arcképét és dolgozatait.

A finom vászon kötésű kötet a R é v a y t e s t v é r e k kiadásában jelenik meg és előfizetési ára 1 frt, melyet kérünk december hó 10-éig Miskolczi Henrik címére Kolozvárra küldeni.

Kolozsvár, 1891. november hó
Fekete Béla, Miskolczi Henrik,
hirlapíró, hirlapíró.

A kis lutri húzása

Szeben, 1891. november 18.
25. 28. 82. 73. 90.

2013—1891. ki.

Árverési hirdetmény.

Csikszereda város közhírré teszi, hogy a város tulajdonát képező bel-, kül- és sertés piac, valamint a marha behajtás és kompona vámszedési jog az 1892. évre folyó év december 3-án d. u. 2 órakor a városházánál nyílt árverésen a leg-többet ígérőnek szóbeli vagy zárt ajánlat mellett kiadatik.

A kikiáltási ára a belpiac vámnak 1700 frt, a külpiacnak 1900 frt, a sertés piacnak 25 frt marhabehajtásnak 750 frt, a komponavámnak 20 frt a kikiáltási árnak 10 %-a az árverező által bánatpénzül leteendő, ugyszintén a zártajánlatok is azzal láthatók el. (2—3)

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a városi tanácsnál megtekinthetők.

Csikszereda, 1891. november hó 12-én.

A városi tanács.

Stowasser I.
Budapest, II. Lánchíd-utca, 5. sz.

Or. és kir. szabad. hangszergyár

Ajánlja gazdag választékú raktárát mindennemű hangszerekben, — valamint azok alkatrészeiben, bel- és külföldi hűrok a legolcsóbb gyári árak mellett.

Leleltimeretes kiszolgálást.

CZIMBALOM
különlegességek 40 ftól fölfele.
H E G E D Ő K.
jó hanggal, vonóval együtt 2 ft 80 krtól fölfele.
Közsegi dob,
gépnel, ütőkkel együtt 10 ft 50 kr.
Mindennemű javítások jól és olcsón készítenek.
Ajánljuk a kívánatra ingyen és bérmentve. (1—3)

Legnagyobb többszörösen kitüntetett himzóminta-előnyomda és rajzműterem.
Alapított 1854-ben.

Jövedelmező mellékkereset
rövidírú, fehérnemű és kézimunka kereskedőknek; — igen hasznos iskolák és zárdáknak. 1—3.

Egy himzóminta-előnyomda 10 forintért;
tartalmaz 100 drb legpontosabban elkészített himzóminta-modelleket, és pedig:

- 10 különböző slingelési czakkot,
- 10 különböző ing-csikmintát
- 5 különböző betétet,
- 1 tökéletes monogram-abc-t 4 cmtr nagyságban, mely 44 darabból áll,
- 1 tökéletes latin betűket tartalmazó abc-t 1 1/2 cmtr nagyságban, mely 22 darabból áll,
- 1 tökéletes számjegysort.

Egy az előnyomáshoz szükséges festékszekerényt hozzávaló festékekkel.

Megrendelhető: **WALD MIHÁLY-nál** Budapest, Király-utca 21.
— Alapított: 1854-ben. —

Mindezen előnyomdai felszerelések dúsabb összetételekben á 15, 20, 25 frttól egész 100 forintig.
Mintalenyomatot kívánatra ingyen és bérmentve.

Nagy raktár minden létező hozzávalókban minden néven nevezendő kézimunkákhoz.

Saját gyártmány előrajzolt, megkezdett kész munkákban.
Saját gyártmány előrajzolt, megkezdett, kész és monhorzott női kézimunkákban.